

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра менеджменту та бізнес-адміністрування (602)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

Андрій ДОРОНІН

(ініціали та прізвище)

« 29 » 08 2025 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління інноваціями

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 073 Менеджмент

(код і найменування спеціальності)

Освітні програми: Менеджмент

(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з **01.09.2025**

Харків – 2025 р.

Розробник: Доронін А. В. професор каф.602, д.е.н., професор
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри
менеджменту та бізнес-адміністрування (602)
(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 29 » серпня 2025 р.

Завідувач кафедри, к.е.н, доцент
(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Валентина ГАТИЛО
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Здобувач першого (магістерського) рівня

(підпис)

Крістіна ГОРДІЄНКО
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Доронін Андрій Віталійович, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту. Стаж науково-викладацької діяльності більше 26 років. Розробник та викладач дисциплін: «Менеджмент», «Економіка і менеджмент підприємства», «Методологія та організація наукових досліджень», «Менеджмент персоналу підприємства», «Соціальна відповідальність бізнесу» та ін.

Напрями наукових досліджень: Гуманізація менеджменту, управління поведінкою персоналу, емоційний капітал.

E-mail: Andrej.doronin@khai.edu

Робочий кабінет: 309 ім. к.

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	Денна, заочна
Семестр	4
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	Обов'язкова
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	<i>денна</i> : 5,5 кредити ЄКТС / 165 годин (56 аудиторних, з яких: лекції – 32, практичні – 24; СРЗ – 109); <i>заочна</i> : 5,5 кредити ЄКТС / 165 годин (12 аудиторних, з яких: лекції – 4, практичні – 8; СРЗ – 143)
Види навчальної діяльності	практичні (семінарські), самостійна робота
Види контролю	Поточний контроль, семестровий контроль – диф. залік
Пререквізити	<i>Менеджмент, Економіка підприємства, Фінанси</i>
Кореквізити	<i>Освітні компоненти, які забезпечують освітній процес паралельно із даним компонентом.</i>
Постреквізити	<i>Кваліфікаційна робота бакалавра, Ознайомча практика</i>

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: оволодіння сучасними теоретичними основами та практичними навичками управління інноваційною діяльністю підприємства, прийняття інноваційних рішень на основі результатів науково-технічного прогнозу, теорії життєвого циклу проекту, виходячи з поняття оптимальності портфеля науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок та ефективності проекту, формуванні інноваційного мислення.

Завдання: теоретична та практична підготовка студентів з питань: аналізу та експертизи інноваційних проектів; управління інноваційною діяльністю підприємства.

Компетентності, які набуваються.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких компетентностей:

ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10 Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК11 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК1 Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК2 Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК3 Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК4 Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними

СК6 Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК7 Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК12 Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК20 Здатність розуміти економічні основи функціонування організації, визначати потреби та напрями раціонального використання ресурсів організації.

СК21 Здатність застосовувати інструментарій інвестиційного, інноваційного та логістичного менеджменту в умовах невизначеності

СК22 Здатність обґрунтовувати управлінські рішення та здійснювати ефективний контроль за їх виконанням.

Програмні результати навчання:

РН4 – Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

РН6 – Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

РН11 - Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

РН16 – Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

РН22 - Уміння розробляти тактичні та оперативні плани поточної діяльності, проекти бізнес-плану; обґрунтовувати інвестиційні проекти та програми стратегічного розвитку промислового підприємства;

РН24 - Володіти методами обґрунтування управлінських рішень на основі комплексних економічних та фінансових розрахунків в контексті забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах мінливого бізнес-середовища

РН25 - Професійно виконувати завдання щодо впровадження нововведень в діяльність підприємства в невизначених та екстремальних ситуаціях

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Вплив держави та організаційних форм на ефективність інноваційних процесів. Основні теоретичні поняття.

Тема 1. Сутність понять управління інноваціями

Сутність поняття «інновація». Класифікація новацій, інноваційних процесів, нововведень. Сучасні аспекти нововведень та розвитку конкуренції. Управління інноваціями як сукупність принципів, методів і форм управління інноваційними процесами й інноваційною діяльністю. Інноваційний процес та інноваційна діяльність. Особливості прийняття рішень в управлінні інноваціями. Інновації в теоріях економічного розвитку. Становлення теорії інноватики та її сучасні концепції.

Тема 2. Інноваційна діяльність як об'єкт управління інноваціями

Сутність понять «інноваційний процес» і «інноваційна діяльність». Етапи інноваційного процесу на макро- та мікрорівні. Особливості фундаментальної наукової діяльності, прикладних науково-дослідних розробок, проектно-конструкторських і науково-технічних робіт, виробничої інноваційної діяльності. Оцінка факторів впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на інноваційну діяльність організації. Учасники інноваційної діяльності. Завдання управління інноваційною діяльністю. Технологія управління інноваціями. Сфера інноваційної діяльності. Ринковий механізм (ринок новацій, ринок інвестицій, ринок чистої конкуренції нововведень) та інфраструктура інноваційної діяльності.

Тема 3. Державна підтримка інноваційних процесів

Роль держави у забезпеченні інноваційних процесів. Інновації як фактор економічного зростання. Значення інноваційної діяльності для формування сучасної моделі економічного зростання національної економіки України. Ринкові механізми у галузі наукової та науково-технічної діяльності. Способи державного впливу на ефективність інноваційних процесів. Методи державної підтримки інноваційної діяльності. Вплив державних, приватних і громадських структур. Національна інноваційна система. Сучасний стан і перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні, особливості інноваційного розвитку в провідних індустріальних країнах.

Тема 4. Організаційні форми інноваційної діяльності

Принципи організації інноваційних процесів за циклом «дослідження - виробництво - дифузія - комерціалізація». Види наукових, проектних та інноваційних організацій. Роль академічного та освітянського секторів. Зміст понять «технопарк», «технополіси», «інкубатор інновацій». Інноваційні венчурні фонди. Роль венчурного бізнесу в розвитку інноваційної діяльності. Організація виконання НДДКР і інформаційне забезпечення інноваційних процесів. Організація впровадження й трансферту наукових інновацій. Малий інноваційний бізнес, життєвий цикл і тенденції розвитку. Особливості менеджменту в наукових організаціях і малих інноваційних підприємствах. Науково-технічне співробітництво. Форми інтеграції науки і виробництва. Конкуренція та кооперація в галузі сучасних інноваційних технологій. Види виробничої та технологічної кооперації.

Модульний контроль.

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2. Управління інноваційним проектом та ефективність інноваційної діяльності.

Тема 5. Управління інноваційним розвитком організації

Стратегічне управління інноваційним розвитком організації. Стратегія нововведень і їхня класифікація. Взаємообумовленість інноваційної політики та стратегії нововведень організації. Особливості розроблення, впровадження та реалізації стратегії нововведень. Планування інноваційної діяльності. Продуктово-тематичне, техніко-економічне, оперативно-календарне планування інновацій. Вплив структури управління на інноваційні можливості організації. Узгодження організаційної структури управління із стратегією нововведень. Мотиваційний механізм інноваційної діяльності. Форми та методи стимулювання інноваційної діяльності.

Тема 6. Управління інноваційним проектом

Інноваційний проект: поняття та основні види. Життєвий цикл інноваційного проекту. Фінансування інноваційного проекту. Управління реалізацією інноваційних проектів. Ресурсне забезпечення інноваційного проекту. Інформаційне забезпечення. Інвестиційне забезпечення. Створення та використання різних організаційних форм проектного управління. Управління персоналом в процесі реалізації інноваційного проекту.

Тема 7. Оцінювання ефективності інноваційної діяльності організації

Ефективність інноваційної діяльності. Характеристика результатів і ефективність витрат на інноваційну діяльність. Інноваційна діяльність як об'єкт інвестування. Обґрунтування економічної ефективності інноваційного проекту. Критерії інвестиційної привабливості та оцінки інноваційних проектів. Методи оцінки інноваційних проектів. Аналіз інноваційних проектів в умовах невизначеності. Оцінка впливу невизначеності на ефективність інноваційного проекту. Врахування проектних ризиків в оцінці ефективності інноваційних проектів.

Модульний контроль.

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Виконання розрахункової роботи (РР), передбаченої навчальним планом.

6. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування) та практичні (практичні роботи, індивідуальне опитування, тестування).

7. Методи контролю

Поточний, проміжний, підсумковий контроль, семестровий контроль (іспит).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у вигляді теоретичних співбесід, розв'язання практичних завдань.

Проміжний контроль проводиться у вигляді тестування здобувачів за основними розділами курсу.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді захисту індивідуального завдання (РР).

Семестровий контроль – іспит.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	0...5	5	0...25
Модульний контроль	0...1	25	0...25
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	0...5	5	0...25
Модульний контроль	0...1	25	0...25
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного контролю. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для заліку складається з двох теоретичних запитань та практичного завдання. За повну усну правильну відповідь на теоретичні запитання студент отримує по 35 балів, за повну правильну відповідь на практичне завдання - 30 балів.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

(60-74). Показати мінімум знань та умінь. Виконати індивідуальні завдання та здати тестування. Знати, що таке управління проектами з точки зору учасників проекту, стадії виконання проекту та їхній зміст, принципи та стилі сучасного управління, роль проектної команди в управлінні, основні функції лідера в забезпеченні комунікацій проекту

(75-89). Твердо опанувати перелік знань та умінь, захистити всі індивідуальні завдання, здати тестування та поза аудиторну самостійну роботу. Мати уяву про що таке лідерство, які основні риси лідера, як розвивати в собі лідера, чим лідерство відрізняється від керівництва, про кар'єру в проектному менеджменту, про зміну потреб людини на різних етапах кар'єри.

(90-100). Досконально знати всі теми та уміти застосовувати засоби підвищення ефективності мотиваційно-орієнтованого менеджменту в управлінні проектами.

9. Політика навчального курсу

Процедура відпрацювання пропущених занять (знаходження на лікарняному, мобільність та ін.), невиконаних завдань та перевірка на плагіат виконаних здобувачем завдань, а також дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього

процесу тощо, регулюються положеннями внутрішньої системи якості (<https://khai.edu/ua/education/sistema-zabezpechennya-yakosti-osviti/vnutrishnya-sistema-zabezpechennya-yakosti-osviti/>)

Дотримання вимог академічної доброчесності здобувачами освіти під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenty/kodeks-etichnoi-povedinki/>)

10. Методичне забезпечення

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за [посиланням: http://library.khai.edu/catalog](http://library.khai.edu/catalog)

– Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:

<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=1009>

9. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичне забезпечення дисципліни "Управління інноваціями" для бакалаврів / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т" ; розроб. В. М. Момот. - Харків, 2019. - 165 с. - режим доступу:

[http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/Upravli Innovaciyami.pdf](http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/Upravli%20Innovaciyami.pdf)

що містить: конспект лекцій, методичні рекомендації до практичних занять, методичні вказівки до виконання розрахункової роботи, питання, тести для контрольних заходів, рекомендована література

10. Рекомендована література

Базова

1. Гуроров О.І., Михайлова Л. І., Шарко І.О., Турчіна С.Г., Киричок О.В. Управління інноваціями: навч. посібник. Вид. 2-ге, доп. Харків: «Діса плюс», 2016. 266 с.

2. Захарченко В.І., Корсікова Н.М., Меркулов М.М. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 448 с.

3. Ілляшенко С.М. Інноваційний менеджмент: Підручник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2010. 334 с.

4. Петрова Н.Б., Мушинська Н.Ю., Чеканова Л.Г. Інноваційний менеджмент у прикладах і завданнях: Навч. посібник. Х.: ХНАМГ, 2009. 248 с.

5. Попов С.А., Панченко Г.О. Інноваційний розвиток системи органів публічної влади: стратегічний підхід: навч. посіб. Одеса: ОРІДУ НАДУ. 2018. 220с.

6. Скібіцький О.М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбов. л-ри, 2009. 408 с.

7. Ястремська О. М. Інноваційна економіка: навч. посіб. / Ястремська О. М., Ріпка Д.О. ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. - 228 с.

Допоміжна

8. Латкін, М. А. Аналіз інновацій: навч. посібник / М. А. Латкін, А. Г. Осієвський, Н. І. Баранова. - Х.: ХАІ, 2003. - 21 с.

9. Чумаченко, І. В. Управління інноваціями: навч. посібник / І. В. Чумаченко, М. А. Латкін, І. В. Дронова. - Х.: ХАІ, 2003. - 61 с.

10. Пашута М.Т., Шкільнюк О.М. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання : навч. посіб. / М.Т. Пашута, О.М. Шкільнюк. - К. : ЦНЛ, 2005.- П7 с. „

11. Трансфер технологій: форми і методи ефективного здійснення / М.А. Йохна, П.Г. Іжевський, В.В. Стадник. - Хмельницький: ХНУ, 2007. - 164 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про електронні довірчі послуги» зі змінами від 10.10.2024. - режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>

2. Закон України «Про інноваційну діяльність» Редакція від 31.03.2023 - режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>

3. Закон України «Про наукові парки» зі змінами від 10.10.2024. - режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1563-17#Text>

4. Закон України «Про захист персональних даних» зі змінами від 12.02.2025. - режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2297-17#Text>

5. Закон України «Про електронний документ та електронний документообіг» від 22.05.2003 р. №851-IV - режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.

6. Закон України «Про електронний цифровий підпис» зі змінами від 01.12.2022- режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/852-15>

7. Закон України «Про авторське право і суміжні права» зі змінами від 21.08.2025- режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>

8. Концепція розвитку системи електронних послуг в Україні, затверджена розпорядженням КМУ від 16.11.2016 № 918-р. - режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80#n8>

9. Сайт Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України- режим доступу: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>

10. Офіційний сайт Державної служби статистики України. - режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua/>